

Maiores de re aliena institutus, quatenus validus. Et vtrum ex re emphyteutica, feudali, aut ex censu institui valeat. Et quosque institui valeat de rebus in alio regno constitutis. Et vtrum institutio ex regia facultate possit contingere legitimis filiorum clericorum, aut religiosorum, vel etiam filiorum, qui postea nascuntur.

SUMMARIVM.

- 1 Maioratus institutus de re aliena non validus sit.
2 Maioratus ex censu, etiam redimibili, ut institui potest.
3 Maioratus ex re emphyteutica, aut feudali, sine consensu proprietarii, institui non potest, qui in terrij praxi dicitur non cedat.
4 Maioratus an institui possit ex rebus alterius regni, et iuxta cuius regni leges, et ex cuius Regis facultate institui debeat.
5 Maioratus contingens legitimis filiorum, institui potest ex regia facultate, et si aliqui filiorum, aut filiarum, ecclesiastici sint.
6 Maioratus de facultate Regis institui potest, qui praedictet filijs nascituris in legitimis.

Quod ad primum eorum, quae proposita sunt, attinet, idem prout dicendum est, siue maioratus instituat de re heredis, siue de re alia aliena, quod de simili legato de re aliena, disp. 196. dictum est, et consentit Molina lib. 2. de primog. c. 10. nu. 7. eaque de causa non plura hac de re hoc loco dico.

Quod attinet ad secundum. Si census sit perpetuus, et non redimibilis sit, ex illo institui potest maioratus perpetuus, precipiendo, ut ex pretio redemptionis iterum alius census ematur, modo disput. 606. explicato.

Ex re vero emphyteutica, aut feudali, ait Molina vbi supra. nu. 71. posse institui maioratum, quando iuxta ea, quae copiose a nobis a disput. 472. explanata sunt, transmitti in perpetuum, etiam in extraneos successores, possunt. Quamvis autem dicendum sit, ex eo capite nullam esse repugnantiam, quod inde maioratus institueretur (neque sane ex Julio Clar. 4. lib. sent. §. feud. u. a. nu. 4. & ex alijs doctoribus, quos Molina in eius sententia confirmationem citat, plus colligitur, neque de institutione maioratus Hispani ex eiuusmodi rebus illi loquuntur) attamen ex alio capite, quod scilicet res emphyteutica reddetur peioris conditionis comparatione proprietarii, difficultatibus, consolidabitur cum dominio directo, & priuabitur proprietarius a percipiendo ex illa laudemio, non video, qua ratione ex eiuusmodi rebus institui possit maioratus Hispanus, aut imponi possit nouum grauumen absq; consensu proprietarii praestito, vel quando primo illam concessit in emphyteusim, aut feudum, vel postquam primo concessa sit, minimeque eo consensu in terrij praxi dicitur cedente, qui titulo maioratus, aut alio simili, ius habeat ad succedendum in eadem proprietate.

Quod ad tertium attinet, Molina vbi supra. num. 79. cum Licrius & Tiriquello ait. Si bona, quae quis habet in alio regno, mobilia sint, quae ibi consistere non debeant, sed ad portari, saltem per literas, possint, aut debeant, in hoc alud regnum, tunc de eis disponi potest ac debet iuxta leges huius regni, obtin-

A taque facultate ab hoc Rege, non vero a Rege alterius regni, ut ex le cit. notissimum, debent tamen inde emi in hoc regno bona immobilia, aut quae pro immobilibus reputantur, ut ex eis costare possit maioratus Hispanus, ut disp. 606. dictum est. Eodem modo institui potest maioratus in hoc regno ex rebus immobilibus alibi sitis, si institutor praecipiat eas ibi vendi, iuxta leges eius regni, & ex pretio emi in hoc res alias, ex quibus maioratus constet, aut cum illis permutari, ut ex le est etiam satis perspicuum. Quando vero maioratus instituentis eliset ex rebus immobilibus perueueratis vinculo maioratus subiectis in alio regno, tunc, cum res illae legibus eius regni, & non huius, subiaceant, maioratus institui debet iuxta leges eius regni, & non huius: obtentaque facultate (si ad id necessaria sit) ab illo rege, & non ab hoc.

Quod attinet ad quartum. Multorum opinio fuit si filius aliquis iam eliset clericus, aut Monachus, vel filia monialis, maioratum non possit ex Regia facultate posteriore coelesia institui, qui minuat portionem eorum legitimam. Et si militer inualidum esse statutum postea conditum, qui feminas moniales excludat a successione in aliquare, & iuxta successione, seculo eo statuto, feminae non essent exclusae. Ita lo. And. reg. sine culpa, de reg. iur. l. 6. Panor. Felinus, & plerique alij, quos Molina vbi supra. nu. 80. & 81. refert, & in eam sententiam propendere videtur Greg. Lopez. l. 32. ti. 9. p. 6. ver. no valdr. col. 2. ver. sed an. tamen relinquitur cogitandum, quoniam, inquit, si id verum esset, inde subuenterentur multa maiorata instituta contingendo legitimis clericorum, religiosorum, & religiosarum.

Merito autem contrariam sententiam affirmant ibidem Molina, nu. 38. etq; in praxi recepta. Ratio autem est, quonia leges, quibus, & filiabus, legitima portio tanta, vel tanta quantitas, ultra id, quod ad congruam sustentationem sufficit, debet ac defertur, ciuiles sunt principis secularis, communes, tam laicis, quam clericis, & religiosis, illisque subiacent Ecclesiastici, sicut & ceteris legibus, quae ad regimen publicum spectant, nec sunt contra Ecclesiasticam libertatem, tamen iuxta eas iudicari, ac puniri non debent Ecclesiastici a potestatibus secularibus, sed a suis Ecclesiasticis, ut vtrique in calce disp. 21. & 364. inter examinandum, an clerici teneantur stare pretio frumēti lege ciuili taxato, dictū, explanatumque est: quare sicut Rex possit mutare ciuiles leges, augendo, aut minuendo legitimam, eaque variatio aequae haberet locum circa filios & filias, spectantes ad Ecclesiasticam iurisdictionem; & circa filios & filias seculares: ita aequae, antequam ius ad filios & ad filias, sit delatum morte parentum, potest dispensare in eisdem legibus, ut pro splendore reipublicae, bonoque communi, minuantur legitime ceterorum filiorum & filiarum, siue Ecclesiastici sint, siue seculares, & instituat maioratus in primogenito, aut in aliquo alio.

Quod denique ad vltimum attinet. Greg. Lopez, col. 2. citata admonet, ut ex facultate regiaminiu etia possint legitime filiorum, qui nondū sunt nati, expe dire, ut de illis etiam fiat mentio: quoniam exhereditatio, & grauumen in legitima, factū per patrem, non se extendit ad posthumos, nisi exprimat, argumeto, l. ex facto, ff. de vulg. Molina vero vbi supra. nu. 84. merito ait, ex communi tenore facultatum regiarum, quae ad id solent concedi, satis deprehendi, facultate se extendere ad minuendas legitimam nasciturorum. Dicitur enim, quae pda y instituir de todos vuestros bienes, que agoratenys, o tuueredes de aqui, ade lante y hazer mayorazgo en rno de los hijos que al presente tenys, o tuueredes de aqui adelante. Quare ad omnia bona, & comparatione quorūcunque filiorum, etia nasciturorum, se extendit ea facultas, modo reliquis competentia maneat alimenta.

Vtrum in filio vnigenito institui valeat maioratus de tertio, saltem ex regia facultate. Et num tunc seruari debeat dispositio legis 27. Tauri.

SUMMARIVM.

- 1 Qui capaces sunt, ut vltima voluntate, aut contractu, accipiant ab aliquo, capaces sunt, ut in eis maioratus eis vbi ab illo instituat.
2 Maioratus ex tertio in Lusitania institui potest. In hoc regno, si institutor habeat vinculum descendente, solum ex quinto institui potest: in tertio non, nisi consentiente illo, aut simpliciter, aut pro emolumento, quod illi relinquatur sub conditione, si consentiat. Si in parte legitima absolutè relinquatur, in hoc regno grauumen, et in incremento, omnia ea bona libera manent: secus de iure communi.
3 Si parens in tertio unico descendente inualidè instituat maioratum, sique hereditatem repudiet, valet institutio, comparatione ulterius ad eum maioratum uocatorum.
4 Maioratum si ex tertio in unico descendente inualidè quis instituit, aut grauumen legitime descendente impolit, et uocatus, aut etiam post illum successor, titulo maioratus triginta annis possiderit, enervari deinceps non potest ac institutio.
5 Maioratus ex facultate Regis institui potest in tertio unici descendenti: quin in illius etiam legitima.
6 Maioratus si ex regia facultate instituat in tertio unici descendenti, aut etiam contingendo legitimam, seruari debet ordo in uocationibus l. 27. Tauri praescriptis. Et quando princeps contrarium concedere possit.

Descendens consequenter est, in qua persona maioratus institui possit, aut non. At que vniuersim dicendum est, quae incapaces non sunt, ut vltima voluntate, aut contractu ab aliquo accipiant, si militer capaces esse, ut vltima voluntate, aut contractu, in eis maioratus ab illis instituat. Ob difficultates vero peculiarias, non nulla in particulari sunt examinanda.

Atque in primis dubitandum non est, etiam in filio vnigenito institui posse in Lusitania maioratum de tertio bonorum parentis illum instituentis, & in hoc Castella. Regno de quinto, quoniam haec omnia sunt extra legitimam filiorum, ac descendentium de quibus libera dispositio parentibus relinquatur. Sicut comparatione ascendentium: quando descendentes carent, in vtroque regno libera eis relinquatur dispositio de tertio, de quo proinde liberè influere possunt maioratum etiam in quocunque extraneo, ut ex dictis in calce disp. 576. & alibi sepe constat.

In hoc vero Castella Regno, cum, ut ibidem, & alibi, dictum est, tertium sit legitima comparatione filiorum, cum facultate parenti meliorandi in eo, quem descendente voluerit, si plures vno habeat, aut instituentis in eo maioratum, substituendo, aut vocando ad id tertium, praescriptis, leg. 27. Tauri, de quibus in calce disp. 576. dictum est, vti que consentientis sententia, ac probabilior iurisperitorum Hispanorum, si parens vnicum filium habeat sine alio descendente, tam ex illo, quam ex aliquo alio filio, non possit ex eo tertio instituire maioratum aut meliorare in illo, vel imponere illi vltimum grauumen, eo quod tunc ad legitimam eius filij id tertium spectet, quae omnino immunis est a grauumine, ut di-

A spu. 177. comprobatur est. Ita Greg. Lopez. l. 1. tit. 15. part. 2. verb. maiorata. in fine, & l. 8. tit. 4. part. 2. verb. a otro. Couar. 1. var. ref. c. 19. nu. 3. Ant. Gom. l. 17. Tauri nu. 19. & ca. 40. num. 55. & plerique alij, quos Molina lib. 2. de prim. c. 1. num. 3. refert ac se quitur, dictumque a nobis est. disp. 283. cū alijs, quos ibi retulimus. Si tamen is parens habeat quidem aliquem descendente, etiam ex eo filio, tunc, cum in tertio possit meliorare eum nepotem, praetermissio filio, aut influere ex eo maioratum, ad quem eū nepotem vocet, vti que poterit meliorare in eo tertio filium, aut influere ex tertio maioratum, cum grauuminibus, & uocationibus, quos l. 27. Tauri permittit ac praescribit. Ita aduerfus Ant. Gom. l. 17. Tauri nu. 19. Couar. 1. var. ref. c. 19. nu. 4. & Molina c. 11. citato num. 5.

Si tamen parens, qui nullum alium habeat descendente, praeter vnicum filium, ex tertio & quinto ita instituat maioratum, ut si filius consentire in eo noluerit, quantum ad ipsum non perueniat, sed ad aliquem extraneum, vel ad causam piam, tunc tenebitur is filius, vel amittere quantum illud ita vinculum, vel consentire in eo maioratum, & vinculo ex tertio & quinto, quo posito consensu, eo ipso manebit is maioratus validè institutus. Imo, si idem grauumen apponatur, etiam in maiori parte legitima, aut non tota legitima, idem erit dicendum. Ita, cum Baeca, Molina vbi supra. nu. 8. iuxta l. ab eo, C. de fideicommissis, refert ex se fatis perspicua. Si item filius validè consentiret in eo grauumine, aut in institutione maioratus, vel post mortem talis patris, vel ante mortem, iuxta ea, quae disp. 179. apertè dicta sunt, tunc valida etiam esset ea institutio, ut ibi explanatum est, & Molina vbi supra. nu. 9. affirmat.

Quando tamen parens grauumen sine consensu talis filij apponeret in legitima, aut in parte legitima, & in incremento ultra legitimam, atque de vita discederet, tunc licet de iure communi validum esset grauumen, ac vinculum in incremento, non vero in legitima, de iure tamen huius regni nec in incremento esset validum, ac proinde ea bona omnia manerent libera tali filio, ut in calce disp. 177. comprobati est. Quod si parens in vita institueret maioratum irreuo cabilem ex tertio, atque eum traderet in vita vnicio filio fruendum, tunc censeretur filius acceptatione, ac fructuione eius maioratus, consentire in eo vinculo pro emolumento vbi fructus interim dum pater viveret, & pro emolumento, quod is maioratus irreuo cabiliter esset institutus in suum emolumentum, nec posset reuocari, natis alijs filijs, aut alijs descendenti bus, & institui postea in illis. Ita, cum Segura, & Perata, Molina vbi supra. nu. 4. concinit. l. ab eo, C. de fideicommissis.

Si parens in tertio bonorum inualidè instituit maioratum in vnicio filio, si ille repudiet hereditatem, eaque bona deueniant ad alium heredem ab intestato, valet ea institutio maioratus in tertio comparatione secundum ad eum maioratum vocari, & comparatione sequentium uocatorum. Ita Greg. Lopez. l. 2. tit. 25. part. 1. verb. mayorias. in fine, & Molina vbi supra. num. 9.

Molina vbi supra. num. 7. cum Roderico Xuarez & Baeca, addit. Si filius vnicus a grauumine maioratus in tertio, aut in maiori parte legitima, non reclamauit toto tempore, quo vixit, & bona eadem filius primogenitus, aut alius legitimus in eo maioratus successit, triginta annis titulo maioratus possedit, tunc ex lapsu tanti temporis excluditur successior ab impugnatione eius grauuminis, iuxta gloriam, & textum ibi, argumento à contrario sensu l. licet C. de iure delib. Haec quando maioratus institutus fuit in filio vnicio ex tertio bonorum absque regia facultate.

ratum institutionis, sed bona vinculo nihilominus maioratus manent alligata, ut antea erant.

Dixi, leges & conditiones appositae maioratum institutionibus, regulariter non habere rationem conditionum, sed modorum, comparatione earundem institutionum: quoniam, si conditiones aliquae perspicue apponantur, ut institutiones ipsae in se vim habeant, fortianturque rationem institutionis maioratus, tunc utique verae erunt conditiones, & non modi, comparatione earundem institutionum. Ut si quis dicat, si filius meus impubes ante pubertatis annos ex hac vita decesserit, omnia bona illius alligo vinculo maioratus, ut in eo tali, vel tali ordine succedatur; proculdubio tunc conditio illa, si filius meus ante pubertatis annos ex hac vita decesserit, cum ad contentiam talis maioratus requiratur, vera est conditio comparatione illius maioratus; neque prius institutio illa vim habet, quam ea conditio sit impleta. Idem erit, si quis dicat, si naues ex India hoc anno bona aliqua mihi arulerint, volo ex illis emi redditus, aut bona immobilia, quae vinculo maioratus sint alligata, aut quibus augeatur maioratus iam antea institutus. Aut si dicat, si filius meus mortuus fuerit ante me, talia bona, quae ad ipsum devenire debebant, sint vinculo maioratus alligata, vel accrescant maiorati iam antea instituto. In huiusmodi quippe conditiones vere requiruntur ad existentiam, aut augmentum eiusmodi maioratum, atque ab earum impletione pendet, quod institutiones illae sint maioratus, ac proinde vere habent rationem conditionum comparatione talium institutionum.

Si autem agamus de legibus, & conditionibus, cum quibus maioratus instituitur, non quoad ipsas maioratum institutiones in se, sed quoad vocationes, & substitutiones ad illos, tunc considerare possumus, vel vocationes ipsas personarum, scilicet graaminibus, & oneribus, quae personis ita vocatis imponuntur; vel consideratis graaminibus, & oneribus, quae illis imponuntur. Vocationes ipsae personarum, scilicet graaminibus, & oneribus, quae illis imponuntur, fieri solent vel veris, ac propriis conditionibus, vel de futuro, vel etiam de praesenti, aut de praeterito; tamen primis personis vocatis, in quibus maioratus instituitur, raro apponi solet conditio. Sic post primum vocatum ad maioratum, vocari consuevit proximior frater, si vocatus sine liberis decesserit, & unusquisque vocatorum post primum, sub tacita conditione vocatur, si superstes sit tempore mortis anterioris possessoris, & ita de alijs veris, ac proprijs conditionibus; a quibus pendet, quod vocatio vim habeat, effectumque; fortatur: quare, cum suspendant vocationes ipsae, dependentesque illas efficiant ab euentu eiusmodi conditionum, vere, ac proprie sunt conditiones comparatione talium vocationum. Onera vero, & graamina apposita in ipsa maioratus institutione personis ad eum vocatis, regulariter esse non solent conditiones comparatione vocationum, sed modi: quoniam non suspendunt vocationes, sed funt onera iniuncta vocatis, postquam vocationes fuerint fuerint effectum. Hac Molina, cap. 12. citato a num. 12.

Molina, ubi sup. nu. 15. ait. Si grauamen aliquid vocato ad maioratum sit impositum, cum onere, ut, antequam possessionem apprehendas, iuret se impleturum omnia in institutione contenta, aut ut aliquid aliud efficiat; tunc id grauamen ratione habet conditionis comparatione apprehensionis realis possessionis, eamque suspendet; tamen in eo euentu dominum, & possessorem cuiuslibet, quam absque villo actu vero, aut ficto, introduxerunt iura huius regni circa bona maioratus, non denoluantur ad ita vocatum ad maioratum ante id grauamen impletum: id quod nos cum Ant. Gom. diximus disp. 208. §. Bart.

Imò vero addit Molina cum Greg. Lop. l. 7. tit. 4. par. 5. verb. *possessionem*, si adimpletio graaminis illius iniuncta sit, ut fiat, antequam vocatus ad maioratum in eo succedat, comparetque dominum, & cuiuslibet possessionem illius, suspendit haec omnia grauamina illud, ac proinde rationem habebit verae conditionis comparatione ipsiusmetipsum et successoris, acquisitionis dominij, ac cuiuslibet possessionis bonorum maioratus: id quod etiam facile constat ex dictis eum Bart. disputatione citata.

Quod si institutor maioratus in ipsa institutione dicat, quod successor, qui non impleuerit quodvis ex graaminibus impositis, aut aliquod vel aliqua ex illis, censetur non vocatus, aut praeteritus, adens, quod non intendit vocare, nec vocat, ad eius maioratus successorem, nisi eos, qui ea graamina iniuncta seruauerint, id quod Molina affirmat, in multis Hispanijs maioratus apponi; dubium est, utrum ea vocatio ad maioratum sit pura, hoc est, non conditionalis, sed sub modo, & resoluta tamen, in nihilum redeigenda, eo ipso, quod modus, & grauamen impositum, non impleatur, vel de venditione cum pacto adiectionis in diem habetur, l. 2. ff. de in diem adiect. dictumque est disp. 377. & 378. an vero sit potius ea vocatio dicenda conditionalis, pendens, ut sit vocatio eius, qui illa vocatur, & qui illius mittitur in possessionem rectam maioratus, ab ea conditione, si graamina adimpleat, nullumque eorum toto tempore, quo vixerit, transgrediatur.

Molina, lib. 2. de primog. c. 12. nu. 18. propendet esse potius institutionem conditionalem. Videtur duci, quoniam in ea dispositione, si successor in maioratu grauamen non impleat, ipsa dispositio redditur nulla, ut maioratus sit restituendus cum fructibus ex illo perceptis: quod conuenit ei, qui tenet rem sibi concessam sub conditione pendente in futurum: is enim dominum illius non consecutus, neque fructus illius fecit suos, nisi deperderit ex eo quod eadem ditio impleatur; impletaque conditione, retrotractio fit, censeturque a principio dominum comparasse, & fructus rei illius fecisse suos: si vero conditio deficiat, censetur nunquam fuisse dominus, nunquamque fecisse suos fructus rei illius, ac proinde tenetur eam restituere cum fructibus ex illa perceptis. Quando autem res alicui conceditur, ac traditur pura, hoc est, non sub conditione, sed sub modo, & grauamine, tunc, esto ita sub eo modo, pacto, aut grauamine, sit concessa, ut eo ipso, quod contrarium eueniat, dispositio resoluatur, sane, cum dominum illius ad eum toto tempore antecedente pertinerit, fructus fecit suos, neque tenetur illi restituere, sed rem solam, ut de venditione cum pacto adiectionis in diem cum Titacuello, & paucis alijs, arbitrat.

Existimo tamen vocationem illam ad maioratum non esse conditionalem, sed sub modo, resolutam tamen, seu in nihilum redeigendam, eo ipso, quod modus, & grauamen non impleatur, eoque ita vocatum, ac possessorem maioratus, dominum fuisse eius rei, fructusque illius fecisse suos, toto tempore antecedente transgressionem modi, seu graaminis, illo modo impositi: non fecus, atque emptor rei cum pacto adiectionis in diem, hoc est, ut si illi emptor intra certum tempus meliorem emptorem offerat venditori, res sit non vendita optione venditoris, dominus est rei emptor toto tempore, quo emptio impletione pacti illius non resoluitur, ac redigitur in nihilum, & efficit pro illo tempore fructus rei illius suos, atque si eo tempore res pereat, perit emptori, & non venditori, ut disput. 377. & 378. haec omnia ostensa sunt. Ceterum existimo, factum esse, quod contra gloss. l. 2. C. de in diem adiect. & contra communem opinionem, Molina cum paucis affirmat, nempe; si pactum sit, quod res sit non vendita,

vendita, aut quod habeatur pro non vendita, resoluta venditione ex eo, quod alius meliorem emptorem intra id tempus offerat, non teneri priorē emptorem restituere rem cum fructibus ex ea perceptis, ut perspicue ex varijs iuris duabus disputationibus citatis ostendimus, quidquid in contrarium cum eodem Molina inuenimus disput. 208. citata, antequam rem in suo proprio loco disputa. 377. & 378. examinarem. Dixi, si pactum sit, quod res sit non vendita, aut quod habeatur pro non vendita: quoniam, si pactum sit, quod dissoluatur venditio, aut quod non ulterius progrediatur, tunc, cum pactum non sit resoluens atque annullans venditionem a principio, ut fructus modico tempore percepti, ad emptorem spectant, ut disp. 377. & 378. ostendimus. Illud addo in re, de qua disputamus, quado scilicet ita imponitur modus, aut grauamen, ut si non impleatur, aut ei contrarietur, aut contraherit, censetur nunquam vocatus, eam dispositionem aequipollere conditionali, ac proinde censetur, ac si a principio fuisse nulla, & per consequens ex natura rei inducere obligationem restituendi rem cum fructibus ex illa perceptis: id quod ipse Molina tandem in sequentibus videtur confiteri, praetertim in dispositionibus, quae maioratus non sunt. Neque congruam reddit rationem, cur non idem dicendum sit in maioratibus, ut in calce nu. 30. constituitur, ideoque relinquat rem cogitandam quando casus euenierit.

A numero 23. addit Molina, si aliquid relictum alicui sit per vltimam voluntatem sub conditione potestatiua negativa, ne aliquid transgrediat, quae non, nisi per mortem illius, potest esse impleta, debere id ei tradi praesente cautione Mutiana, de qua in calce disputa. 206. dictum est, quod videlicet, si id fuerit transgressus, restituat & rem, & fructus omnes ex ea perceptos, iuxta l. Mutianae. ff. de condition. & demonstr. Et quamuis cautio Mutiana proprie solū habeat locum, quando res ita relicta sub conditione potestatiua negativa, merito tamen addit, communem doctorum resolutionem esse, simili modo candendum esse de re cum fructibus restituenda, quando aliquid similiter ita relinquatur alicui sub modo, quod, si cum transgrediat, censetur nunquam vocatus, aut amittat legatum, vel hereditatem, aut donationem causa mortis, ac si ei non fuisset id relictum. Ceterum addit cum Bar. & communis doctorū sententia, hoc esse discrimen inter vtranque cautionem, quod, cum conditio suspendat dispositionem, cui apponitur, in euentum conditionis, neque antea res sit debita simpliciter ac tradenda, quam conditio impleatur, modus vero non suspendat dispositionem, cui apponitur, sane, quando dispositio est sub conditione negativa potestatiua, cautio adhibita, quod res cum fructibus restituatur in euentu, quo is, cui ea res ita est relicta, conditionem fuerit transgressus, tribuit illi actionem ad petendam & obtinendam eam rem: quoniam ad id ea cautio à Mutio fuit introducta, ut, quod aliquo in simpliciter non erat debitum, nec tradendum ei, cui sub ea conditione erat relicta, ante purificationem eam conditionem, adhibita ea cautione, esset ei debitum, ac tradendum. Cautio autē de modo implendo, similis Mutianae cautionis, non tribuit actionem: quoniam res sub eo modo relicta debetur ante modum impletum, eo quod modus ille non suspendat dispositionem, ac proinde simpliciter competit ad illam actionem, quia tamen eam petere excipit, seu opponi potest, quod relicta sit ei sub illo modo, & quod, si modum transgrediat, quod facile euenire potest, censetur, ac si non fuisset relicta, utique ex cautioe illa oblata ac prestita, & copiet ei replicatio, quod id impedire, nec posse, hoc debet, effectū suae actionis, & traditionem rei simpliciter iam sibi debite, praestando eam cautionem.

Ex haecenus dictis videtur dicendum, siue maioratus institutus sit sub conditione potestatiua negativa, siue sub modo, praetertim si clausula apponatur, quod, eo non seruato, censetur non vocatus, qui illum sit transgressus, praestanda esse cautio Mutiana, aut modalem similem Mutianae, à vocato ita ad maioratum, & teneri restituere rem cum fructibus ex illa perceptis, in euentu quod illa conditio non impleatur, aut quod transgressio fiat modi, seu graaminis ita iniuncti: idque non solum quando maioratus fuit institutus per vltimam voluntatem, in qua proprie habet locum cautio Mutiana, sed etiam quando institutus fuit contractu inter viuos, id non impedit, quod in tali contractu locum habeat cautio Mutiana, sicut in donatione causa mortis, & in alijs vltimis voluntatibus, ut disp. 285. post. 4. conclusionem ostensum est. Si vero sit institutus iure coactionis, id etiam non impedit, quod locum in eo habeat cautio modalis similis Mutianae, & cum Barto. & communis doctorum sententia affirmat Molina vi supra, numer. 3.

Idem tamen Molina ibidem. num. 29. subiungit, quamuis desit rigor iuris rigore ita dicendum sibi videatur in maioratibus; nunquam tamen se vidisse possessorem maioratus sub ea conditione negativa potestatiua, aut sub eo modo, coactū fuisse praestare cautionem de re cum fructibus perceptis restituenda, si conditionem, aut modum sit transgressus, neque arbitrari talem possessionem à iudicibus ad id fore cogendum, esto id petatur.

Hac tamen Molinae opinione nihil obstant, in qua ipsemet in fine n. 39. firmus merito non remanet, dicendum arbitror. Si ad maioratum fiat vocatio sub vera conditione potestatiua negativa, tunc, cum dispositio & vocatio suspendatur in euentum impletae conditionis, utique, si vocatus sub ea conditione, illam non adimplet, restituere in conscientia, & in exteriori foro, tenetur ulterius vocato, rem cum fructibus ex ea perceptis, cogique potest, ac debet praestare cautionem Mutianam de re cum fructibus perceptis restituendis in euentu transgressionis conditionis. Ratio autem est, quoniam institutor maioratus instituitur potius eam de suis bonis, ut si placuit, neque censetur vocalle ad ea bona quaecumque, nisi sub ea vera conditione suspensiuua talis vocationis: quare praestanda in eo euentu est cautio Mutiana, aut alia illi similis (si vocatio fiat contractu) de re cum fructibus restituendis in euentu non seruatae conditionis.

Et quo restituatur rei cum fructibus vim in hoc euentu habeat nulla expectata sententia, satis constat ex dictis in calce disputa. 96. Si vero ad maioratum vocatio fiat, non sub conditione, sed sub modo, tunc (ut cum Vlpiano. l. 2. §. vlt. iuncta l. 3. sequenti. ff. de do nat. disp. 208. dictum, ex planatumque est) attendendum praetertim in institutione maioratus est, quae fuerit mens institutoris, quia vel eam satis expressit, vel coniecuris, & circumstantijs, sufficienter intelligitur, atque illi est standum. Interdum enim modus apponitur tanquam causa solum motiua ad institutum, sine animo ad illum obligandi. Interdum vero cum animo ad eum obligandi, sine pena tamen amissionis maioratus, et multo minus amissionis fructuum ex illo perceptorum vsque ad instantes transgressionis modi. Et tunc factis constat, cogi quidem posse maioratus possessorem ad eum modum seruandum: non tamen, ob illum non seruatum, priuari posse maioratu, aut fructibus ex illo perceptis. Atque in hoc, & in priori euentu, satis perspicuum est, non posse cogi ad praestandam cautionem similem Mutianae, de re cum fructibus ex ea perceptis restituendis. Aliquando vero fit institutio cum modo, exprimens sufficienter, quod eo ipso, quod transgressio fiat modi, priuetur maioratu, & denentur ad ulterius vocatum

vt institutio, aut uocatio, vim habeat, validaque sit. Si vero similiter instituat maioratus, aut uocatio ad eum fiat, contractus irrevocabili, non liberatur eo modo uocatus ab onere, etiam praestandi iuramentum, vt in iustitia, aut uocatio, vim habeat, validaque sit. Quod si institutio, aut uocatio, sit cum onere iurandi, seruare aliquem modum possibilem, liciteq; iniunctum, quod regulariter fit in similibus institutionibus maioratum, tunc, siue institutio, aut uocatio, fiat vitima voluntate, siue contractu, neque liberatur ita uocatus ab oneratalem modum implendi, neque ab onere astringendi: se iuramento eum implendi. Hac omnia constant ex proximo de dictis ac examinatis, neque alia indigent probatione. Hac tamen hodie ferre locum non habent in hoc Castellae regno post. l. 11. & 12. titu. 1. lib. 4. nouae collectionis iuribus nulla redditur obligatio confirmata iuramento, nisi fit minoris, aut alterius, cuius obligatio nulla esset, si non confirmaretur iuramento, vt disputat. 149. dictum est, vel nisi Ecclesiasticus esset, qui se ita iuramento debet obligare. Ita Gregor. Lopez glo. citata, & Molina, ubi supra numero 50. Multo vero minus habent locum in Lusitania, ubi omnis obligatio confirmata iuramento sine Regis facultate, est ipso iure nulla, vt eadem disputat. 149. vltim. est.

10 Dubium deinde est, vtrum pater eam legem, seu conditionem, apponere possit in maioratu, quem in futurum, vt si solum ad finem filiae: ab ipso proximo, aut remotè, generata, & filij ex eis vterius geniti, transeat maioratus ad masculos per lineam virilem procreatos vterioris lineae ac gradus. Ad quod paucis esse dicendum, consentaneè ad Molinam ubi supra à nu. 51. Si maioratus absque regia facultate sit institutus ex tertio, tunc licet possit praepone re masculos, & si tamen descendentes, per lineam virilem, quibus cunq; feminis, à se tamen descendentes, & filij ex eis procreati, etiam tales feminis, & filij ex eis procreati, proximiores sint in gradu institutori, quam masculi per masculinam lineam descendentes, imò etiam si tales masculi per lineam masculinam descendentes, transuersales sint, & remotiores in linea, comparatione vltimi possessoris, quam sint filij, & filij ex eis procreati; nihilominus in hoc Castellae regno, nec licite, nec valide, posset statuere, vt transuersales comparatione ipsius, praerentur feminis à se descendentes, & masculis ex eis legitime procreatis. Ita habetur. l. 27. Tauri, quae est. l. 11. tit. 6. lib. 5. nouae collect. in calce disp. 576. & alia saepe, dictum est.

11 Ex quinto vero si quis in hoc regno instituat maioratum, & ex tertio in Lusitania, cum fas sit haec reuocare extraneis, fas erit vocare ad eum maioratum quoscunq; praeponeudo transuersales descendentes, quin & omnino extraneos. Si cut, qui nec descendentes, nec ascendentes habet, potest ex suis bonis instituire maioratum, & vocare ad eum quoscunq; voluerit, & eo ordine, quo voluerit, vt in calce disp. 576. & alia saepe, dictum est.

Quando autem maioratus ex regia facultate est institutus contingendo legitimis filiorum, quousque ex nostra sententia id liceat, aut non, dictum est disp. 578. praeterim concl. 3. par. vltima. Dato autè licite institui, licite quoque institui potest, vt semper descendentes per lineam masculinam ex primo institutore, praeponeantur descendentes ex eodem institutore per lineam femininam, esto descendentes per lineam masculinam transuersales sint comparatione vltimi possessoris, habeatq; is descendentes per lineam femininam. Probatur, quoniam id cedit in conseruationem propriae familiae primi institutoris, & impedit, ne maioratus ille transeat in alienam familiam, ratione filiae, quae homini de aliena familia nubat, cuius liberi ad familiam viri, cui il

A la nupterit, pertinent, & non ad familiam primi institutoris. Praeterea, quoniam ea uocatio aequalis est filij omnibus primi institutoris, ex quorum legitimis institutus est maioratus: solum existere hac inaequalitate, quod semper descendentes ex filio maiorati nati per lineam masculinam, praerentur descendentes per eadem lineam masculinam ex filio posterius nato; quod postulat ipsa maioratus institutio & natura. Quod vero instituitur maioratus, aut institui concedatur, ita vt etiam transuersales per lineam masculinam comparatione primi institutoris, vt descendentes ex fratre illius, praerentur descendentes per lineam femininam eiusdem institutoris, nõ solum disponat à successione in regno Castellae, & ab eo, quod conuenit iuribus maioratibus Hispanis, instar illius, sed etiam absurditatem quandam ad indecentiam non parum continere videtur, iniuriarq; filij primi institutoris videtur fieri, vt in maioratu, instituto ex legitimis ipsi debitis, praerentur ipsi, descendentesq; ipsorum, descendentes eorum, quibus nihil tale erat debitum: vnde non confulerem, vt talis institutio fieret, neque vt facultas ad eam faciendam concederetur, sed apponi possent, & deberent grauiamina, vt si nullus esset descendens per lineam masculinam ex primo institutore, qui succederet in eo maioratu, descendens per lineam femininam, teneretur fumere cognomen, & arma, seu insignia primi institutoris.

B De ea conditione, vt si aliquis religiosus, aut religiosus, vel sacris ordinibus initiatus sit, succedere nõ possit in maioratu, sed succedat, qui post illum ad eum vocatur, iam dictum est disp. 207. concl. 2. valide, prudenter, ac licite eam apponi, idque cũ Cou. 1. var. ref. c. 19. nu. 11. & cũ Molina ubi supra, nu. 54. & plerisque alijs, quos citant. Quo in loco refertur Molina addit, si maioratus in hoc regno ex tertio bono rum sit institutus absque regia facultate, neque hos, neque furiosum, mutum ac surdum, neque quoscunq; que alios defectum alij patientes, posse excludi propter dispositionem legis. 27. Tauri. Quod intelligit, de omnimoda exclusione, ita ut ordo in ea lege praescriptus non feruetur: fecus vero intra limites eius ordinis, vt scilicet, si alius descendens primi institutoris existat, non succedat descendens, qui eis qualitatibus sit affectus, & ita de ascendentes & de transuersalibus: id quod postea in fine operis in additione ad eundem numerum obseruauit Molina, ex ponens, quae antea minus caute dixerat.

C Vtrum autem valide ea clausula, seu conditio apponi possit, vt si possessor maioratus in crimen incidat Sodomiticae, leq; Maiestatis diuinae, aut humanae, hora praecedente delictu, aut in quo puncto delictu committere attentauerit, maioratus transeat eo ipso in sequentem uocatum, in quo nullum sit impedimentum, idque ad effectum, vt nonquã maioratus ad hunc deuoluatur, sed perpetuo conferuetur in familia institutoris: Ad hoc paucis cũ Molina. c. 12. citato. nu. 57. dicendum est. Si maioratus ex regia facultate sit institutus, adhibita clausula in ea facultate, vt, si possessor maioratus ad aliquem illorum trium criminum incidit, maioratus ad hunc deuoluatur, vt regulariter solere adhiberi disp. 582. dictum est, tunc inualide apponit illam clausulam ac conditionem, vt potest contra tenorem facultatis concessae, seu contra conditionem, cum qua facultas illa fuit concessa, ac proinde in fraudem fisci: quare, subsecuto aliquo ex illis delictis, commissio à maioratus possessore, confiscabitur maioratus, non fecus ac si ea clausula ab institutore illius non fuisset appositae. Si autem maioratus sit institutus absque regia facultate, tunc, cum vnicuique liberè de suis bonis disponenti, fas sit apponere quascunq; voluerit conditiones ac leges non iniquas; nulla vero sit ini-

qui-

quitas; sed potius debita cautela in ea conditione & lege, vt maioratus à se institutus perpetuo in sua familia conferuetur, nec pereat, & deuoluatur ad hunc, aut ad quemcumque alium, vtrique validè, iurisque iure vtendo, apponere poterit clausulam illam: in quo nullam fraudem, aut iniuriam, fisco facit.

DISPUT. 613.

De conditionibus apposis vocacionibus ad maioratus circa matrimonia celebranda.

SUMMARY.

- 1 Vocatio ad maioratum sub condicione, aut modo, vt contrahere teneatur in persona de tali familia, vel cum tali singulari persona, cum qua honestè possit contrahere, valida est.
- 2 An conditio, si contraxeris cum consanguinea, habenda sit pro non apposta, discutitur, & variae sententiae referuntur.
- 3 In uocatione ad maioratum per vltimam voluntatem sub condicione, si duxeris consanguineam, siue addatur, dispensante Summo Pontifice, siue non, quia id inest, conditio illa non est habenda pro non apposta.
- 4 Condicio, aut modus, apposti uocationi ad maioratum, si contraxeris cum tali, pro impletis habentur, quando ita uocatus, non fuit in mora, & per alterum stat. Et quid si ita uocatus moriatur ante aduentum temporis impletionis talis conditionis, aut modi.
- 5 Si sub eadem condicione uocatus quis sit ad maioratum, & delato maioratu, contrahat cum alia, aut dicat se nolle contrahere cum illa, transiit maioratus ad alium, esto postea ducatur tandem, quam ducere fuerat grauatus. Si autem ante delatum maioratum ducatur aliam, & ea mortua, ducatur tempore delationis eam, quam ducere fuerat grauatus, consequitur maioratum.
- 6 In eodem euentu, si mulier nubat alteri, quo tempore delationis maioratus, videtur non teneri illum ducere, qui sub condicione, vt illam duceret, fuerat ad maioratum uocatus.
- 7 Condicio, si contrahat cum aliqua, in vltima voluntate, aut in contractu irrevocabili, si apponatur, & fuerit per mulierem, habetur pro impleta. Et vero apponatur in contractu irrevocabili, non habetur pro impleta, sed restituenda esset res sub ea condicione contracta cum fructibus ex illa perceptis. Hac vero intelligenda sunt, nisi in vtriusque parte huius doctrinae contrarium colligatur ex mente disponentis, aut contrahentium.
- 8 Maioratus successioni si uocatio fiat cum grauamine, si nocatus cum aliqua contrahat, id potius solet habere rationem modi, quam conditionis, in quo euentu semper, si fuerit mulierem, habetur modus pro impleto. Si habere rationem conditionis, locum haberet doctrina proxime tradita.

EX dictis disp. 207. facile constat, validam esse conditionem, si quis ad maioratum uocetur sub condicione, vt ducere teneatur uxorem talis familiae, aut vt ducere teneatur talem singularem feminam, modo, vt habetur l. eum ita legatum, ff. de condit. & demonstr. honestè, deceter, ac licite id efficere possit, & eodem modo constat validam esse conditionem, qua mulier aliqua uocetur ad maioratum, si nubat similiter alicui singulari viro. Quoniam id simpliciter nõ impedit matrimonium, liberorumque, in commune reipublice bonum, procreationem. Et quoniam, quamuis neas sit timore potest adducere aliquem ad contrahendum cum ali-

qua, eaque poena appositio sit ipso iure nulla; fas tamen est praemio ad id eum inducere, relinquendumve ei aliquid sub condicione, si ducatur aliquam uxorem. Ita, praeter ea, quae ibidem dicta sunt, communis sententia, quam referunt, ac sequuntur Acofta, in Epit. par. 2. cap. 3. §. 3. nume. 6. Emmanuel Couar., l. eum tale, §. si arbitratu, ff. de condit. & demonstr. l. m. 6. num. 1. & Molina lib. 2. de primog. cap. 13. à num. 11. Eodem etiam modo validè aliquis uocatur ad maioratum aliquem, aut aliquid ei relinquatur, cum modo & obligatione, vt ducatur aliquam certam uxorem; alioquin priuatur ea successione in maioratu, aut haec reditatem, vel legato, vt cum alijs rectè affirmant Couar. §. 3. citato num. 7. & Molina ubi sup. nu. 4. Qui addit, frequenter in uocatione ad maioratum apponi modum, & obligationem, vt ducatur talem, vel vt ducatur ex tali familia, quam apponatur tanquam conditio, uocationem suspendens.

Dubium autem est, vtrum, si aliquis uocetur ad maioratum, sub condicione, aut modo, vt ducatur aliquam sibi consanguineam uxorem, conditio illa, tanquam de iure impossibilis, eo quod prohibuit, nullumque sit redditum tale matrimonium iure canonico, sit habenda pro non apposta in institutione maioratus facta per vltimam voluntatem, aut per contractum reuocabilem, iuxta ea quae disputationibus praecedentibus dicta sunt: an non, sed tanquam possibilis sit iudicanda, eo quod tale matrimonium validè ac licite celebrari possit dispensatione Summi Pontificis.

C Glossa l. 2. verb. voluerit, C. de institut. & substitut. & apertius glossa l. ver ex fratribus, verb. consobrinam, ff. de condition. institut. pro non apposta esse habendam affirmant, ex illo fundamento, quod id matrimonium illicitum, nullumque sit iure canonico. Et idem, iuxta eas glossas, statuerunt conditores partitatum, l. 14. tit. 4. par. 6. Arque hoc idem affirmat Emmanuel Acofta, lib. 1. select. interpres. cap. 8. num. 14. Ad id vero, nempe quod possibilis sit ea conditio ex dispensatione Summi Pontificis, qua non difficilè concedi solet, quando consanguinitas, aut affinitas, est in quarto gradu, de quo ipse disputat, atque etiam quando est in tertio, respondet, conditionem de iure impossibilem attendendam esse secundum statum praesentem, non vero secundum eum, qui esse potest, facta variatione in iure, qua validum, aut licitum reddatur, quod ex iure, quo nunc vitum, inualidum est, aut illicitum, vt expresse habetur l. continuis, §. cum quis, ff. de verborum obligat. ubi habetur, stipulationem sub condicione, si Titius rem sacram, aut publicam, vt plateam, vendat, esse nullam, eo quod conditio illa sit impossibilis de iure, quod prohibet, nullaq; reddat tales venditiones: neque refert (subiungit textus ille) quod possit ius, id prohibens, variari: quoniam non secundum futuri temporis ius, sed secundum praesentis, estimari debet stipulatio.

Et quid de hac sit dicendum, subijciamus, obseruandum est. Duobus modis potest aliquem vocare ad maioratum, aut ad aliquod aliud, sub condicione, si contrahat cum consanguinea. Vno, addendo, si dispensauerit Summus Pontifex. Altero, nihil addendo. In priori euentu, consentiunt Acofta, num. 14. citato, & Molina, ubi supra, nume. 8. quibus conuenit Couar. in Epit. par. 2. cap. 3. in prinum. 8. si consanguinei sint solum in quarto, aut in tertio gradu, in quibus non difficilè admodum solet Summus Pontifex dispensare, conditionem censendam esse possibilem, ac proinde habendam non esse pro non apposta, iuxta l. apud Iulianum (alias adem Iulianus) §. constat, ff. de leg. 1. & l. intercedit, ff. de condit. & demonstr. Si vero consanguinei sint in secundo gradu, in quo aegre admodum & difficilè

Quaestio.

Fundamentum quod inualida sit.

Nota 2.

dispensat Summus Pontifex, quamvis estent ea conditio dici possit impossibilis, & censetur in iure, quatenus, quod difficile admodum evenit ac raro dicitur late impossibile, censent tamen Coiar. & Acofta, ubi supra, cum id potius sit difficile, quam impossibile, conditionem non esse nullam, neque esse habendam pro non appofita: quibus non refragatur Molina, si attendantur iura, que erant ante Concilium Tridentinum, & dispensationes, que in secundo gradu concedebantur, licet raro, ante idem Concilium. Ceterum, inquit, hodie, cum sessio. 24. Copenlij Tridentini in decreto, de reformatione matrimonij, capit. 7. preclusa sit via Summis Pontificibus dispensandi in secundo gradu, reputanda erit impossibilis de iure ea conditio, ac proinde habenda erit pro non appofita. Sic enim in eo capite habet Concilium Tridentinum. In contrahendis matrimonijs, vel nulla omnino detur dispensatio, vel raro idq. ex causis, & gratis concedatur. In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes. Et ob publicam causam.

Decifio. 3. Propendo tamen in opinionem Acofta, & Coiar. etiam post Concilium Tridentinum. Quoniam concilium illud nec intendit, nec potuit precludere viam Summis Pontificibus, nec dispensarent in secundo gradu, sed solus patres ibi expresserunt, quid tanquam expediens, faciendum iudicaverint: cum autem post id competum sit, Summos Pontifices, preteritum Sixtum Quintum, non semel in secundo gradu dispensasse, sane interim dum vsu preclusa omnino non est ea via, recedendum non videtur ab illa alia opinione. Quam sententiam postea amplexatus est Molina in additione ad numerum vnde cum, cap. 13.

Obiectio. Quod si quis aduersus hactenus dicta nobis obijciat, cum hares, §. 1. ff. de statu lib. ubi conditio peni impossibilis, viriat dispositionem, ut si libertas alii cui relicta sit sub conditione de facto peni impossibili. Dicendum est, id potius confirmare hactenus dicta: quoniam ea conditio non habetur pro non appofita in vltimis voluntatibus. Deinde dicendum est, ex adiectione talis conditionis impossibilis, aut peni impossibilis, vt factio impletur, ibi censeri animum ita disponentis fuisse, nihil concedere, vt aperit significat verba illa eius, §. quia nec animus dande libertatis est, ei videlicet, qui sub tali conditione eam concedit: qui vero vocat ad maioratum sub conditione, si ducat consanguineam, modo Summus Pontifex dispenset, satis exprimit, se animum habere, vt obtineat maioratum impiendo eam conditionem in euentu, quod Summus Pontifex dispensare in eo matrimonio velit.

In posteriori vero euentu, quando nihil additum fuit de recurfu ad Summum Pontificem, & de eius dispensatione, licet, quod supra dictum est, voluerit Emanuel Acofta, mihi tamen potius probatur opinio Molina: ubi supra num. 7. iunctis ijs, que in fine operis ad eundem numerum addit. Nempe perinde esse ac si expressisset, si Summus Pontifex dispset, ac proinde idem esse dicendum in posteriori, quod in priori euentu. Nam catholici non aliter obligare intendunt ad matrimonium cum consanguinea contrahendum, neque de alio matrimonio intendunt, quam de valido ac licito, ac proinde in ea obligatione ea conditio inest, si Summus Pontifex dispensare velit, non minus, quam in promissione facta Romae, dandi Epheli, inest conditio, post rem vsu necessarium, vt ad Ephelum perueniatur, vt habetur l. continuis, §. cum ita, ff. de verborum oblig. & temp. conditiones, que in sunt, pro expressis habentur. l. 1. in princip. & l. conditiones extrinsecus, ff. de condit. & demonstrat.

Dua autem glossa, & l. 14. que in contrarium est

tantur, intelligende sunt, quando conditio est vt omnino duceret consanguineam, etiam non dispentante Summo Pontifice: nam tunc conditio est im possibilis de iure. Lex vero continuis, §. cum quis, ff. de verborum obligat. non pugnat cum hac nostra sententia: pugnat vero, si nos diceremus, conditionem ducendi consanguineam, ex eo esse possibilem de iure, quod in futurum mutari posset ius, excludendo ab impedimentis ad contrahendum matrimonium, tertium & quartum gradus consanguinitatis, & affinitatis: quemadmodum Concilium Tridentinum mutauit ius, excludendo a talibus impedimentis, tertium & quartum gradum affinitatis ex copula fornicaria, itemque reliquos, preter primum, ex impedimento publicae honestatis. Itaque quando aliquid innungitur, quod valide ac licite fieri potest ex dispensatione principis, soletque eadem dispensatio peti & obtineri, in est tacitum preceptum, vt dispensatio petatur, & vt, obtenta dispensatione, id licite impletur, vt in re propofita, ac proinde, quod ita innungitur, non est de iure impossibile: quando autem aliquid solum est possibile de iure, quia abrogari potest ius, cum quo pugnat, non censetur possibile de iure: quia attenditur ius presens, non vero ius, quod esse potest in futurum, vt recte docet §. cum quis citatus.

Obiectio. Neque refert, si quis nobis obijciat, institutionem spiritus simpliciter factam, esse nullam: si vero fiat sub conditione, si princeps dispenset, validam esse, vt in calce disputat. 169. dictum est, argumentum l. in tempus, iuncta glossa ibi verb. cum capere, ff. de heredi. institut. quare eodem modo vocatio ad maioratum sub conditione, si contrahat cum consanguinea, valida non erit, nisi addatur conditio, si Summus Pontifex dispensauerit. Non, inquam, id refert: quoniam, vt bene Molina in additione ad num. 7. citata ait, propterea in hoc secundo euentu, esto conditio illa non addatur, censenda est inesse ex institutoris intentione, quoniam alioquin precipere enorme peccatum, quod nulla ratione effectum esset habiturum: & quoniam in communimodo loquendi ea conditio inesse intelligitur: que omnia non cernuntur in illo alio euentu.

Satisfic. Illud cum Molina, ubi supra, num. 13. & cum alijs, quos citat, admonuerim. Satis esse absque reab eiusmodi conditionibus, & modis, onus innungendi, vt celebraretur matrimonium, non solum cum consanguinea, sed etiam cum aliqua alia determinata in singulari: eo quod tristis euentum solent habere matrimonia, que non omnino liberè celebrantur, sed timore amittendi aliqua, que adducitur ad contrahendum cum ea, cum qua non vellet, aut aliqua adducitur ad nubendum ei, cui nubere non vellet.

Ex dictis in calce disputat. 206. & 207. constat, si quis vocatus sit ad maioratum, aut ei sit aliquid relictum, sub conditione, vt ducat aliquam vxorem, tunc, si illa non velit, aut nubat alteri viro, hoc parato, nec tardante suscipere illam vxorem, aut si illa moriatur, hoc similiter non existente in mora contrahendi cum illa, conditionem haberi pro impleta: secus autem, si eo modo grauatus suscipere illam vxorem, moriatur ante tempus implendi conditionem: tamen si forte, hoc vltimum locum non habeat in vocatione ad maioratum, ex presumpta voluntate institutoris, de quo credendum non est, vt hic non faciat fructus suos tempore, quo decessit, tunc est ad eum maioratus, neque tempus aduenit implenda conditionis. Hac eadem similiter intelligenda sunt de modo innungendi ducendi aliquam, nisi quod, si hic moriatur ante tempus implendi modum, non idcirco non censetur vocatus ad maioratum, ac proinde si, post maioratum ad ipsum delatum,

delatum, moriatur ante tempus, in quo modum implere debebat, facit fructus suos temporis, quo maioratum possedit, vt bene omnia facile constat ex dictis dipt. 208. & consentit Molina ubi sup. num. 24. etiam quando id esse inuincitum institutione maioratus contracti irrevocabili, ea que probat ex l. i. Titio in prin. ff. de leg. 1. & l. 1. si quis eum, ff. de heredi. & demonstrat. atque ex communi sententia Bar. & aliorum: sequentibus; hac onera in maioratum institutionibus imponuntur appofito modo, quam appofita conditione.

Molina ubi sup. nume. 14. ait, eum, qui sub onere ducendi aliquam, vocatus est ad maioratum, aut cui aliud sub eodem onere est relictum, adueniente tempore implendi conditionem, aut modum, solere requirere illam, vt secum matrimonij celebret: quod si, requisita, non velit, censetur eo ipso impleta conditio, aut modus, potestque contrahere cum quacunque alia, absque timore amittendi maioratum, aut quoduis aliud sub eo onere sibi relictum. Addit etiam Acofta l. cum tale, §. si arbitratu limit. 6. nu. 15. illa, data opera, se celauerit, non requisito ei fiat, atque ad id impedimentum ad plerumque conditionis, aut modus, apponatur, habetur conditio pro impleta, ac proinde poterit ille contrahere cum quacunque voluerit. Admonet vero, vt ex precepto iudicis requisitio fiat in domo illius coram illius domesticis, aut consanguineis, vel vicinis, vt melius constat, se celasse, requisitamque fuisse, iuxta l. 4. §. prator ait, & ea que ibi traduntur, ff. de dam. infect.

Obiectio. Si grauatus accipere aliquam vxorem modo explicato, post maioratum delatum, ducat aliam, censetur eo ipso defecisse conditio, ac proinde transit maioratus ad successorem, esto postea, transiit ducat illam, quam ducere erat grauatus. Ita cum Acofta limit. 6. citata, num. 3. Molina, ubi supra nume. 16. Imo vero, si delatorum maioratum ad ita grauatum, vocatus vltimus ad eum maioratum, interroget eum, cui maioratus delatus est, an ducere velit eam vxorem, cum qua contrahere est grauatus, respondetque non velle, censetur eo ipso etiam defecisse conditio, & transit maioratus in vltimus vocatum, neque ille prior maioratum recuperat, esto postea mutet consilium, & ducat illam alteram, vt eum eodem Acofta limit. 6. citata, nume. 9. affirmat. Molina ubi supra nume. 18. argumentum l. pater. Scelerum nam in princip. ff. de condit. & demonstrat. ubi textus interpretatur, conditionem, si non nuperit, si nubere noluerit. Si tamen ante delatum maioratum ducat aliam vxorem, ea que iam mortua tempore delati maioratus, cum illa contrahat, cum qua ab institutore contrahere illius fuerat, censetur impleta esse conditio, ea que censetur nunquam defecisse: eo quod impleto, aut defeccho conditionis, attendatur, post delatum rem sub ea conditione relictam. Ita Molina, num. 16. citato.

Satisfic. Si mulier, quam vocatus ad maioratum ex instituto testatoris suscipere tenebatur vxorem, post maioratum delatum, alteri nubat, tunc, esto maritus eius moriatur, antequam vocatus ad maioratum ducat aliam, non tenetur ita vocatus eam ducere, esto illa id velit ac petat: quoniam institutor de primis illius nuptijs intelligere videtur: & quoniam nubendo alteri post delatum maioratum, sciens vocationem ad illum teneri ducere ipsam, censetur renunciasse ei conditioni ac grauamini. Ita, cum Bald. & alius, Acofta limit. 6. citata, num. 4. & Molina ubi sup. nume. 17.

Communior sententia doctorum, quam refertur ac sequuntur Gregor. Lopez. l. 14. tit. 4. par. 6. verb. e nosse le embargas, & Emmanuel Acofta. cum tale, §. si arbitratu limit. 6. nume. 17. affirmat, in vltimis quidem voluntatibus, si conditio sit, quod minus im

pletur, per mulierem, que noluit nubere cum eo, cui aliquid est relictum, si cum ipsa contrahat, vel ster quia mortua est ante tempus conditionis impleta: da, haberi pro impleta: secus autem in contractibus. Vnde sequeretur, quod, si maioratus institutus esset contracti irrevocabili, sub conditione, si vocatus ad eum contraheret cum aliqua, & conditio ex eo non impleteretur, quod illa nubere ei non vellet, aut moreretur ante tempus conditionis impleta: da, transiret maioratus ad vltimus vocatum: imo vero, si quis sub illa conditione esset vocatus, fructus aliquos percepisset ex eo maioratu ad se iam sub ea conditione delato, teneretur eos etiam restituere, vna cum maioratu ipso, vocato vltimus ad illum.

Obiectio. Mihi vero dicendum occurrat, magna ex parte sententia ad Molinam, ubi supra a num. 19. & ad alios, quos Acofta nu. 18. citato refert. In primis eius modi grauamina potius tanquam modos, quam tanquam conditiones, solere imponi vocatis ad maioratum: in quo euentu, si per mulierem ster, quo minus talis modus impletur, siue quia nubere ante tempus, cum ita vocato, siue quia mortua est ante tempus, in quo modus impleri deberet, haberi pro impleto, iuxta ea que supra dicta sunt. Deinde dicendum occurrat, quamvis concedendum sit id differri in vltimas voluntates, & contractus, ad effectum, vt, quando aliud non constat de mente disponentium ex verisimilibus coniecturis, attentis circumstantijs concurrentibus, ita iudicetur: attamen, quando ex re ipsa, que agitur, & ex circumstantijs concurrentibus, contrarium sufficienter presumitur, standum esse contrarie menti disponentium, non solum in contractibus, sed etiam in vltimis voluntatibus. Sic l. legatum, C. de conditio. inster. definitur, cum patrus confobrinate legatum reliquerit sub conditione, si cum filio patris illius contraheret matrimonium, mortuo eo filio, expirasse legatum propter defectum impletae conditionis: quoniam presumitur, non aliter intendisse cum testatore relictore illi confobrinate legatum illud, nisi nuptia omnino fortiterentur effectum. Eodemque modo intelligenda est l. 14. titu. 4. par. 6. que, cum iuxta regulam generalem de vltimis voluntatibus, in quibus apponitur conditiones mixte ex potestatis & casualibus,

multos casus definit, definit tamen, si alicui relictum sit legatum sub conditione, si aliquam ducat vxorem, & illa moriatur ante tempus contrahendi cum illa expirare legatum ob non impletam conditionem fortuito illo euentu mortis illius: quod intelligendum est iuxta dispositionem l. legatum citate, atque in casu illius legis, aut in alio simili, in quo similiter omnino presumatur, eam fuisse voluntatem testatoris, iuxta quam legem ea lex 14. san cita est. Eodem modo est de contrario dicendum in contractibus, si aliquando apertis coniecturis constat, mentem disponentis fuisse, esto conditio mixta ex potestatis & casualibus deficiat casu fortuito, aut alia ratione, sine culpa eius, cui idonus est in iudicium, esse nihilominus dispositionem validam: sane standum erit eius voluntati, valida que erit tunc reputanda ea dispositio, esto conditio illis de casualibus deficiat: quoniam is, qui eam conditionem appofuit, solum intendit, quando culpa grauati ea conditione, talis conditio deficeret, eam dispositionem reddi nullam, non secus ac si ea conditio esset modus, & non conditio. Sic, in vocationibus ad maioratum, etiam contractu irrevocabili, sub similibus conditionibus mixtis ex potestatis & casualibus, appofitis in fauore cuiusdam tertij, si legamine, cum qua intendit maioratum institutos, vt contrahat, qui ad eum vocatur, recte ait Molina ubi supra num. 26. si tales conditiones non deficiant culpa vocati, sed casu fortuito, aut

culpa alicuius tertij, vel quod is, in cuius bonū sunt apponita, non velt praestare, quod ad id ex parte ipsius est requiritum, nō reddi inualidam vocationem sub ea conditione factam: quia absque dubio ea est voluntas sub tali conditione vocatis ad maioratum. Cum enim primo loco sub conditione illa eum vocet, quem prae ceteris omnibus optat obtinere eum maioratum, in eoque conferuari nomen, & familiā, & qui coniunctior esse solet, vti que censendum non est, ob defectum eius conditionis absque vlla illius culpa, velle; vt alius, quem vltimus vocat, & illi priori postponit, succedat sine eadem conditione in eodem maioratu, illeque prior eo iam adepto, priuetur, atque emolumentis ex illo perceptis. Hoc idē confirmat Molina, vbi supra, num. 26. argum. l. cum tale, §. falsam causam, ff. de conditionibus, & demonstrationibus, atque ex glo. 1. l. que sub conditione, §. quoties, verb. defectus, ff. de conditio. institut. & ex glo. l. 1. verb. manifestum, C. de institut. & subtit. quorundam; doctorem autoritate. Itemque, quoniam voluntas praesumpta infirmitatis primū locū obtinere debet in interpretanda eius dispositione, iuxta l. in conditionibus, in princ. ff. de condit. & demonstrat. cuius verba sunt. *In conditionibus primū locū voluntas defuncti obtinet*, (vbi glo. ait, vt prolata conditio non habeatur pro conditione, si illud voluit testator) *aperte regit conditiones*. Quae verba, & glossa, eaque confirmant hanc nostram, & Molinæ, sententiam.

Ex his facile constat, esto ab aliquo tertio impeditum esse matrimonium vocati ad maioratum per vltimam voluntatem sub conditione, si aliquam duceret vxorem, si tamē nulla fuit culpa, ita vocati, quo minus matrimonium celebraretur, non amittere maioratum ex praesumpta voluntate testatoris, vt rectē Molina, vbi supra, num. 27. obseruat. Nihil impediens, quod, si culpa tertij, absque vlla culpa eius, cui hereditas, aut legatum, sunt relicta sub conditione mixta ex potestatiua, & casuali, impediatur impletio conditionis, nō habeatur pro impleta, sed pro deficiente, in vltimis voluntatibus, deturq; actio in infirmitu aduersus impediētem ad interesse, vt habetur l. inde n. ratius, §. idem Iulianus, ff. ad l. Aquil. Modō tamen ille fit solutendo, alioquin conditio habeatur pro impleta in vltimis voluntatibus, vt ibi affirmat glossa, non secus, ac si impedimentum obtuisset a natura, & non culpa alterius, haberetur conditio pro impleta in vltimis voluntatibus, vt ibidem affirmat textus, & late profequitur haec Molina, vbi supra, à num. 20. Interim enim dum interesse obtineri potest ab eo, cuius culpa conditio illa non fuit impleta, voluit illud ius, vt etiam in vltimis voluntatibus, haberetur pro non impleta, contra regulam a huiusmodi generalem in eisdem vltimis voluntatibus. In re autem propolita, contrarium erit dicendum ex praesumpta infirmitatis maioratus voluntate, nepe, etiam si malitia alterius impeditum sit matrimonium, dari quidem mulieri, aut haeredibus illius, actionem ad interesse aduersus impediētem; vocationem ad maioratum sub ea conditione, neque maioratu, neque emolumentis inde perceptis, esse priuandum; eò quod absque vlla ipsius culpa conditio non sit impleta: in quo euentu ea praesumpta est esse voluntas infirmitatis, esto maioratus contractu irreuocabili sit ab eo institutus. Lege apud Molinam in additione ad nu. 26. & 27. citatos, duas exceptiones in vtraque proposita.

DISPV. 614.

De conditionibus, aut modis, vt vocatus ad maioratum ducere non possit vxores certae qualitatibus: aut vt ducere teneatur vxorem arbitrio, vel consilio alterius.

SUMMARY.

1. *Conditio, aut modus, appositus vocato ad maioratum, quod maioratus transeat ad vltimus vocatum, si ducat mulierem talis conditionis, vt ex Iudaeis, aut Saracenis, nisi seruentur, transit maioratus ad vltimus vocatum.*
2. *Maioratum num amittat, qui ignorantia inuincibili non seruat eam conditionem, aut modum illum ducendo, qua conditionis prohibita non reputatur, ex mente praesumpta infirmitatis pendet. Et in dubio, qualis eius mens fuerit, censendum est, eum non amittere.*
3. *Quando res est occulta, non teneatur possessor maioratus illum deserere in foro conscientiae, antequam id detegeret.*
4. *Ad maioratum vocato si fiat sub conditione, aut modo, vt vxorem ducat ex arbitrio, aut voluntate alterius, vel iuxta consilium illius, inualida est talis conditio, aut modus, censetur, non appositus. Si autem fiat sub conditione, aut modo, vt consulat aliquem circa vxorem ducendam, valida sunt. Si tamen ad modum difficile peti ab illo consilium possit, obligatio non est seruandi eam conditionem, aut modum.*
5. *Vocatio ad maioratum, aut relicta, sub conditione, si consulat aliquem ad matrimonium contrahendum, non expirat regulariter, si ille non consulatur, quia mortuus erat tempore nuptiarum. Quod si esset mortuus, nulla ea de re est dubitatio.*

Quod ad primum attinet, ex dictis disput. 207. satis constat, eiusmodi conditione, aut modum, valde imponi, nisi apponatur in peccatum. Talis enim conditio non impedit simpliciter matrimonium, liberorumq; procreationem in commune reipublica bonum. Quare, si ea conditio non impletur, aut fiat transgressio modi inducētis priuationem maioratus, deuolutionemque illius ad vltimus vocatum, amittitur maioratus, l. cum ille legatum, hoc modo, & l. hoc genus, ff. de condit. & demonstrat. & affirmat communis doctorum sententia, quam Molina, lib. 2. de primog. cap. 13. num. 28. refert, ac sequitur. Quare, si maioratus institutor onus vocatis iniungat, vt contraheant non possint cum descendētibus ex Iudaeis, aut ex Saracenis, vel cum ignobilibus, vel cum habentibus aliquam aliam similem qualitatem, neque ea conditio, aut modus, cum ea praecisione obligans, seruetur, transit maioratus ad sequentem ad illum vocatum.

Dubium autem est, vtrum, si ita vocatus contraxit cum ea, quae communiter reputatur carere eis omnibus qualitatibus, & insuper, facta competentis diligentia ad id sciendum, non competit illas habere, ac proinde ignorans inuincibiliter eas habere cum illa contraxit, posseque compariatur eas habere, vtrum, inquam, tunc amittat maioratum. Molina, vbi supra, à num. 28. tamen trepidus, & anceps, tanquam in aequiore, & benigniore sententiam, propendit, praesertim quando id onus iniungitur tanquam modus, & non tanquam conditio, vt regulariter iniungi solet in eiusmodi vocationibus ad maioratum, non amittere maioratum.

Ducitur

Fundamento. Ducitur l. si quis patrem, ff. ad Maced. vbi, qui pecuniam mutuo dedit ei filiofamilias, qui communi estimatione talis non habebatur, conceditur aduersus eum actio, nihil impediente fenatufconsulto Macedoniano, non secus, ac si filius familias non esset. Quamuis enim, qui cum alio contrahit, inuestigare diligenter qualitates illius debeat, an habeat aliquā, quae vitiet contractum, aut impediatur, ne ex illo actio competat, alioquin sibi imputare debet, vt habeatur l. qui cum alio, ff. de reg. iur. id tamen fallit quando ignorantia est multum probabilis, ac iusta, sicut inuincibilis, ex eo, quia ille publice reputatur nihil tale habere, argum. l. miles, §. mulier, ff. ad l. Iuliam, de adul. & l. Barbarius, ff. de offic. pretor. per qua. ita ad affirmat Alex. Decius, & alij, quos Molina, num. 30. refert.

Potius tamen dicendum arbitror, id expendendum, iudicandumque esse ex verbis, & affectu institutoris maioratus, & ex alijs circumstantijs concurrentibus: quare, si intelligatur, mentem institutoris fuisse, etiam quando vt modum id disposuit, velle, vt, esto ex ignorantia inuincibili contraheret cum muliere eius qualitas, amitteret maioratum, & transfirret ad vltimus vocatum, ne ea macula reperiretur in successore, qui tanquam caput familiae ipsius obtinere deberet eum maioratum, vti que illum amitteret sine cessori: quoniam valide, ac licite apponere potuit eum modum illa de causa. In dubio tamen censendum est illum non amittere, etiam si tanquam conditio id fuisset appositum: quoniam in dubio melior est conditio possidentis: & quoniam in dubio propendendum est in eam sententiam aequiorem, ac benigniorem, vt ille absque vlla sua culpa non amittat maioratum.

Dubium est. Quid, si absque dubio sit praesumptio, mentem institutoris fuisse, vt, esto cum ignorantia inuincibili contraheret cum muliere eius qualitatibus, amitteret nihilominus maioratum, & transfirret in vltimus vocatum? tenebitur in foro conscientiae illum relinquere, & tradere successori, eo ipso, quod sibi confert, mulierem cum qua contraxit, affectam esse ea qualitate? Dicendum arbitror, si res sit occulta, cum in rebus honoris, & famae, interim dum res est occulta, & nulla oritur infamia, perinde res habeatur, ac si non esset, praesumendum esse, institutoris voluntatem non esse, vt in eo euentu possessor maioratus, qui ad ipsum plus, quam ceteri vocati, pertinet, cum tanto fide decore, & detrimeto, relinquat maioratum, & alteri eum tradat: praesertim, quia id efficere non possit, nisi rem manifestando, eò quod non possit pro suo libito priuare successione illius liberos suos ex illa vxore, illique statim se opponent, nisi res detegatur, ac sciatur, qua de causa in ipsorum detrimentum eum alteri tradat. Neque veritatem ille, institutorem velle in eo euentu exponere illum tanto periculo conscientiae, vt cum suo tanto detrimeto bonorum temporalium, honoris, ac famae, exerceat rem adeo difficilem, qualis est id de regere, & spoliare se eo maioratu. Atque in dubio, an illa ad irrationabiles esset mens illius, melior esset conditio possidentis. Praesumendumque esset, principem non velle admittere adeo duram, & irrationabilem conditionem, ac modum, ita instituentis maioratus.

Ad fundamentum. Ad l. verò, si quis patrem, dicendum est, longè diuersam esse rationem de priuilegio Macedoniani concessio filijsfamilias circa mutuum ipsi factum, & de dispositione alicuius de suis bonis instituendo maioratum pro suo beneplacito, & cum grauaminibus & modis, non iniunctis, quae vellet. Hoc enim secundum vim habet, etiam circa ignorantes inuincibiliter, si ea sit mens institutoris: primum verò, & alia, quae similiter iure positio sunt instituta, aequi-

Atas non patiebatur, vt se extendere, etiam ad ignorantes inuincibiliter cum iactura suorum propriorum bonorum.

Molina vbi supra, num. 34. ait, se aliquando vidisse, vocatos ad maioratum cum eiusmodi clausulis, antequam cum aliqua matrimonio celebrarent, corā iudice loci à quo eius matrimonium celebraret, corā quere de gente illius, longaque probationes ea de re ad perpetuam rei memoriam facere. Non tamen probat eiusmodi nimiam, & extraordinariam diligentiam in iudicio, ne ex ea dolus praesumatur, & ne occasio sit litium ea ipsa de re: praesertim cum, vt vltimus essent momenti aduersus vltimus vocatum, fieri deberent, ipso ad eas faciendam citato. Laudat verò diligentem eorum qualitarum extra iudicium inquisitionem factam, ne ipse circumueniatur, & vt, si circumuentum se inueniat, possit eas praesentare in iudicio ad probandam suam sufficientem diligentiam, & ignorantiam inuincibilem, quatenus id prodesse ei, iuxta haec tenus dicta poterit. Haec de primo eorum, quae proposita sunt.

Quod ad secundum attinet, si cōditio, aut modus sit, vt ducere teneatur vxorem arbitrio alterius, puta patris, aut matris, curatoris, aut alterius, inualida est talis conditio, aut modus, tanquam impeditiua matrimonij, eiusque libertati contraria. Ita habetur l. cum tale, §. si arbitrari (alias incipit, rescriptum est) & l. filia tua, ff. de condit. & demonstrat. l. turpia, §. 1. ff. de leg. 1. & affirmat communis sententia, quam referunt, ac sequuntur Molina vbi supra, num. 35. & Acosta, §. si arbitrari, ampl. vlt. atque disput. 207. ex Gama retulimus, iuxta eam fuisse iudicatum in Lutano fenatu circa legatum fœmine cum eo onere relicto. Eamque sententiam ait Molina intelligere doctores communiter, siue in arbitrium, siue in liberam voluntatem alterius, tales nuptiae relinquuntur.

Cum autem disputatio precedere dictum sit, validam esse dispositionem, qua aliquid alicui relinquatur, si talem determinatam duxerit, neque id minus cum libertate nuptiarum pugnet, quam si idem relinquatur eidem sub conditione, vt arbitrio talis ducat vxorem, imò minus, cum arbitrum multas fuis diffusionem possit et proponere, ex quibus vxorem eligat, profecto non facile redditur ratio, cur vna conditio validè sit apposita, & non alia. Neque video quid aliud de hac re commodius dici possit, quam haec pendere ex dispositione iuris humani, illique standum interim, dum non abrogatur, & aliud sancitur. Veniam autem pauciora ciuilia iura ab Ethnicis fuissent sancita, & à principibus Christianis in suis regnis recepta.

Si autem conditio, aut modus, sit, vt petere teneatur ab aliquo consilium, quam ducat vxorem, sanè quia, illo petito, non astringitur illud sequi, sed ducere poterit, quam voluerit, tunc ea conditio, aut modus, validè apponitur, vt communis doctorum sententia affirmat, quam Molina vbi supra, num. 36. refert ac sequitur. Neque est audiendus Acofta ampliatione citata, qui contrarium affirmat, ductus ea ratione, quod ea cōditio retardare possit matrimonium, dum acceditur ad petendum consilium, & deliberatur. Dum enim id excogitare voluit tanquam rationem, cur cōditio, vt ducat vxorem alterius arbitrio, nulla sit, hanc aliam sibi persuasit opinionem, contra communem doctorum sententiam, quam communem sententiam confirmat l. cum tale, §. Memio, ff. de condit. & demonstrat. dum ea lex docet, validam esse conditionem, qua non impedit, sed retardat matrimonium. Quod praesertim habet locum ex tam iusta causa, atque est, vt consilium petatur ad vltimus, & melius celebrandum matrimonium. Quando autem conditio esset, vt non solum consilium peteretur, sed etiam vt iuxta illud celebraretur matrimonium,

Quaestio.

Ad fundamentum.